

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПВНЗ «МІЖНАРОДНИЙ ЕКОНОМІКО-ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ АКАДЕМІКА СТЕПАНА ДЕМ'ЯНЧУКА»**

ФАКУЛЬТЕТ ГЕОГРАФІЇ, ІСТОРІЇ ТА ТУРИЗМУ

КАФЕДРА ГЕОГРАФІЇ І ТУРИЗМУ

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОК 21 ПЛАНУВАННЯ І ОРГАНІЗАЦІЯ ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ**

Освітньої програми:	Туризм
Рівня вищої освіти:	першого (бакалаврського)
за спеціальністю:	242 Туризм
галузі знань:	24 Сфера обслуговування

Робоча програма навчальної дисципліни «Планування і організація туристичного бізнесу» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, за освітньою програмою «Туризм» зі спеціальності «242 Туризм» галузі знань 24 Сфера обслуговування

Розробник: кандидат економічних наук, доцент Глушкова Тетяна Сергіївна

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри географії і туризму

Протокол від 27 серпня 2021 р. № 1

Завідувач кафедри доц. Яроменко О.В.
(підпис)

Гарант освітньо-професійної програми «Туризм» зі спеціальності 242 Туризм у галузі знань 24 Сфера обслуговування першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

доц. Романів А.С.
(підпис)

Схвалено навчально-методичною комісією факультету географії, історії та туризму

Протокол від 30 серпня 2021 р. № 1

Голова доц. Романів А.С.
(підпис)

© Глушкова Т.С., 2021

© ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний
університет імені академіка Степана Дем'янчука», 2021

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5,0	Галузь знань: 24 «Сфера обслуговування»	обов'язковий компонент освітньої програми	
Загальна кількість годин - 150	Спеціальність: 242 «Туризм»	Рік підготовки:	
		2-й	2-й
		Семестр	
		3-й	3-й
		Лекції	
	Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	30 год.	10 год.
		Практичні, семінарські	
		30 год.	8 год.
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		90 год.	132 год.
		Вид контролю: екзамен	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Робоча програма навчальної дисципліни «Планування і організація туристичного бізнесу» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальності 242 Туризм за освітньо-професійною програмою Туризм.

Мета дисципліни полягає у висвітленні питань теорії та практики планування виробничо-господарської та соціально-економічної діяльності туристичного підприємства в ринкових умовах; розкритті теоретичних основ планування діяльності туристичних підприємств, основних факторів, що визначають місце туристичного підприємства на ринку.

Завдання:

- формування знань про сучасні вимоги до процесу планування в туристичному підприємстві, принципи та методи розробки планів господарської, економічної та соціальної діяльності;
- визначення місця туристичного підприємства на ринку з врахуванням конкурентноздатності, якості товару та інших його споживчих характеристик;
- висвітлення підходів щодо планування матеріально-технічного та кадрового забезпечення процесу надання туристичних послуг.
- розкриття змісту та сутності планування, потреби в матеріально-технічних ресурсах та потреби ресурсів для створення виробничих запасів, необхідних для забезпечення ритмічності процесу надання послуг;
- розкрити підходи до обґрунтування кількості працюючих на туристичному підприємстві;
- дослідити сутність соціальної діяльності туристичного підприємства;
- вивчити зміст та методи планування витрат на виробництво та реалізацію продукції (послуг), методiku розробки фінансового плану підприємства (балансу доходів і витрат).

Під час лекційних, практичних занять та самостійної роботи студенти, фахівці з туризму *набувають таких компетентностей: ЗКЗ (загальні компетентності), СК (спеціальних, фахових компетентностей).*

ЗК13. Здатність планувати та управляти часом.

СК18. Здатність аналізувати діяльність суб'єктів індустрії туризму на всіх рівнях управління.

СК21. Здатність розробляти, просувати, реалізовувати та організовувати споживання туристичного продукту.

СК22. Розуміння принципів, процесів і технологій організації роботи суб'єкта туристичної індустрії та її підсистем.

Результати навчання за дисципліною

Опанувавши дисципліну «Планування і організація туристичного бізнесу», студенти повинні володіти такими *програмними результатами навчання:*

ПР02. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук.

ПР08. Ідентифікувати туристичну документацію та вміти правильно нею користуватися.

ПР10. Розуміти принципи, процеси і технології організації роботи суб'єкта туристичного бізнесу та окремих його підсистем (адміністративно-управлінська, соціально-психологічна, економічна, техніко-технологічна).

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Сутність планування в ринковій економіці

Об'єктивна необхідність планової діяльності в умовах ринкової економіки. Форми планування і види планів. Технологія планування.

Література: основна [3, 14], допоміжна [24].

Тема 2. Зміст процесу планування

Предмет, об'єкт та зміст планування. Планування — основна функція системи управління. Завдання курсу планування діяльності туристичних установ

Література: основна [3, 6, 7, 8, 14], допоміжна [30, 36].

Тема 3. Методологічні рівні наукового дослідження

Теоретичний рівень. Теоретико-емпіричний рівень. Емпіричний рівень. Кабінетні дослідження. Дослідження з виходом на об'єкт (польові)

Література: основна [3, 6, 7], допоміжна [14].

Тема 4. Вибір орієнтації планування

Реактивізм. Інактивізм. Преактивізм. Інтерактивізм. Основні принципи інтерактивного планування.

Література: основна [6, 7, 10], допоміжна [30, 34, 37].

Тема 5. Здійснення класифікації видів планування

Виділення об'єктів планування на туристичних підприємствах. Типізація планування залежно від обраного об'єкта: нормативне, стратегічне, тактичне та операційне. Побудова трьох підсистем планування діяльності туристичних підприємств.

Література: основна [3, 7, 6, 14], допоміжна [30]

Тема 6. Історія створення туристичних підприємств та їх сучасне бізнес-планування

Планування перших мандрівок. Особливості сучасного планування суб'єктами туристичного бізнесу.

Література: основна [1, 3, 4, 6, 12, 15, 16] допоміжна [17, 18, 21, 31, 32, 43, 47, 48].

Тема 7. Розробка та економічне обґрунтування регіональних програм розвитку

Основні підходи до розробки регіональних програм розвитку туризму. Концептуальні засади планування розвитку туризму. Методи планування та прогнозування розвитку туризму. Особливості стратегічного планування розвитку туризму та його місце у системі управління регіональним розвитком

Література: основна [11], допоміжна [19, 22, 23, 28, 29, 41, 42, 44, 44,]

Тема 8. Бізнес-план і його роль у розвитку туристичних підприємств та структура

Поняття бізнес-плану й бізнес планування. Мета створення бізнес-плану. Основні етапи розробки, особливості й обсяги бізнес-планів. Основні види бізнес-планів. Структура бізнес-плану. Зміст розділу «Короткий опис можливостей підприємства». Характеристика підприємства. Характеристика продукції (послуг), що виробляється підприємством.

Література: основна [3, 7, 9, 10, 12, 13, 14, 16], допоміжна [40]

Тема 9. Основні підходи до розробки стратегії підприємства

Види маркетингових стратегій. Стратегічні альтернативи, що базуються на методі «товар — ринок». Стратегії за методом «Бостон консалтинг груп». Стратегічна модель Портера.

Література: основна [2,3, 14, 6, 7, 8, 9, 10, 13, 15, 16,], допоміжна [37, 39].

Тема 10. Характеристика конкурентного середовища та конкурентні переваги

Характеристика конкурентного середовища. Аналіз сильних та слабких сторін (SWOT-аналіз). Визначення найбільш конкурентоспроможного товару.

Література: основна [3, 7, 10, 13,14,16], допоміжна [20, 24, 26, 33, 34, 45, 49]

Тема 11. План маркетингу

Типи маркетингу. Зміст розділу. Визначення попиту й можливості ринку. Конкуренція й інші зовнішні фактори. Стратегія маркетингу. Стратегія збуту й розподілу. Стратегія ціноутворення.

Література: основна [3, 6, 7, 8, 9, 10, 13,14, 15, 16,], допоміжна [20, 26, 27, 31, 33, 35, 38, 43]

Тема 12. План виробництва

Виробнича програма в підприємствах ЖКГ. Розрахунок потреби в основних виробничих фондах. Планування обсягу реалізації продукції. Розрахунок потреби в ресурсах на виробничу програму. Розрахунок потреби в персоналі та заробітній платі. Кошторис витрат і калькуляція собівартості. Потреба в додаткових інвестиціях.

Література: основна [2, 3, 7, 10, 13, 14, 15, 16], допоміжна [34, 39].

Тема 13. Організаційний план

Обґрунтування вибору юридичної форми організації бізнесу. Визначення потреби в персоналі з розподілом по категоріях. Створення організаційної структури управління підприємства.

Література: основна [2, 3, 5, 6, 7, 10, 13, 14, 16], допоміжна [24, 31, 40, 49].

Тема 14. Фінансовий план

Зміст, завдання та методи фінансового планування. Прогноз звіту про доходи і видатки. Рух грошових коштів внаслідок фінансової діяльності підприємства. Прогноз балансу активів та пасивів підприємства.

Література: основна [2, 3, 7, 9, 10, 13, 14, 16] допоміжна [22, 50].

Тема 15. Аналіз потенційних ризиків

Загальне поняття ризику. Види ризиків

Література: основна [2, 3, 6, 7, 10, 13, 14, 16], допоміжна [44, 45].

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		лекції	практ.	самост. роб.		лекції	практ.	самост. роб.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Змістовий модуль 1. Основи планування та специфіка здійснення його у туризмі								
Тема 1. Сутність планування в ринковій економіці	10	2	2	6	10	1		9
Тема 2. Зміст процесу планування	10	2	2	6	10	1		9
Тема 3. Методологічні рівні наукового дослідження	10	2	2	6	10		1	9
Тема 4. Вибір орієнтації планування	10	2	2	6	10		1	9
Тема 5. Здійснення класифікації видів планування	10	2	2	6	10	1	1	8
Тема 6. Історія створення туристичних підприємств та їх сучасне бізнес-планування	10	2	2	6	10	1		9
Тема 7. Розробка та економічне обґрунтування регіональних програм розвитку	10	2	2	6	10	1		9
Змістовий модуль 2. Бізнес-планування у туризмі								
Тема 8. Бізнес-план і його роль у розвитку туристичних підприємств та структура	10	2	2	6	10	1		9
Тема 9. Основні підходи до розробки стратегії підприємства	10	2	2	6	10	1		9
Тема 10. Характеристика конкурентного середовища та конкурентні переваги	10	2	2	6	10	1		9
Тема 11. План маркетингу	10	2	2	6	10	1	1	8
Тема 12. План виробництва	10	2	2	6	10	1	1	8
Тема 13. Організаційний план	10	2	2	6	10		1	9
Тема 14. Фінансовий план	10	2	2	6	10		1	9
Тема 15. Аналіз потенційних ризиків	10	2	2	6	10		1	9
Усього годин	150	30	30	90	150	10	8	132

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Тема 1. Сутність планування в ринковій економіці	2	
2	Тема 2. Зміст процесу планування	2	
3	Тема 3. Методологічні рівні наукового дослідження	2	1
4	Тема 4. Вибір орієнтації планування	2	1
5	Тема 5. Здійснення класифікації видів планування	2	1
6	Тема 6. Історія створення туристичних підприємств та їх сучасне бізнес-планування	2	
7	Тема 7. Розробка та економічне обґрунтування регіональних програм розвитку	2	

8	Тема 8. Бізнес-план і його роль у розвитку туристичних підприємств та структура	2	
9	Тема 9. Основні підходи до розробки стратегії підприємства	2	
10	Тема 10. Характеристика конкурентного середовища та конкурентні переваги	2	
11	Тема 11. План маркетингу	2	1
12	Тема 12. План виробництва	2	1
13	Тема 13. Організаційний план	2	1
14	Тема 14. Фінансовий план	2	1
15	Тема 15. Аналіз потенційних ризиків	2	1
Всього		30	8

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
1	Тема 1. Сутність планування в ринковій економіці	6	9
2	Тема 2. Зміст процесу планування	6	9
3	Тема 3. Методологічні рівні наукового дослідження	6	9
4	Тема 4. Вибір орієнтації планування	6	9
5	Тема 5. Здійснення класифікації видів планування	6	8
6	Тема 6. Історія створення туристичних підприємств та їх сучасне бізнес-планування	6	9
7	Тема 7. Розробка та економічне обґрунтування регіональних програм розвитку	6	9
8	Тема 8. Бізнес-план і його роль у розвитку туристичних підприємств та структура	6	9
9	Тема 9. Основні підходи до розробки стратегії підприємства	6	9
10	Тема 10. Характеристика конкурентного середовища та конкурентні переваги	6	9
11	Тема 11. План маркетингу	6	8
12	Тема 12. План виробництва	6	8
13	Тема 13. Організаційний план	6	9
14	Тема 14. Фінансовий план	6	9
15	Тема 15. Аналіз потенційних ризиків	6	9
Всього		90	132

7. Завдання для опрацювання тем дисципліни

Назва теми	Зміст завдання для відпрацювання пропущених занять і невиконаних завдань	Форми контролю	Література	Кількість балів
Змістовий модуль 1. Основи планування та специфіка здійснення його у туризмі				
Тема 1. Сутність планування в ринковій економіці	Опрацювання лекційного матеріалу. Виконання завдань практичної №1.	Представлення анотованого матеріалу. Усне опитування.	основна [3, 14], допоміжна [24].	4
Тема 2. Зміст процесу планування	Опрацювання лекційного матеріалу. Виконання завдань практичної №2.	Представлення анотованого матеріалу. Усне опитування.	основна [3, 6, 7, 8, 14], допоміжна [30, 36]	4
Тема 3. Методологічні рівні наукового дослідження	Опрацювання лекційного матеріалу. Виконання завдань практичної №3.	Представлення анотованого матеріалу. Усне опитування.	основна [3, 6, 7], допоміжна [14].	4

Тема 4. Вибір орієнтації планування	Опрацювання лекційного матеріалу. Виконання завдань практичних №4	Представлення анотованого матеріалу. Усне опитування.	основна [6, 7, 10], допоміжна [30, 34, 37].	4
Тема 5. Здійснення класифікації видів планування	Опрацювання лекційного матеріалу. Виконання завдань практичних №5	Представлення анотованого матеріалу. Усне опитування.	основна [3, 7, 6, 14], допоміжна [30]	4
Тема 6. Історія створення туристичних підприємств та їх сучасне бізнес-планування	Опрацювання лекційного матеріалу. Виконання завдань практичних №6	Представлення анотованого матеріалу. Усне опитування.	основна [1, 3, 4, 6, 12, 15, 16], допоміжна [17, 18, 21, 31, 32, 43, 47, 48].	4
Тема 7. Розробка та економічне обґрунтування регіональних програм розвитку	Опрацювання лекційного матеріалу. Виконання завдань практичних №7	Представлення анотованого матеріалу. Усне опитування.	основна [11], допоміжна [19, 22, 23, 28, 29, 41, 42, 44, 44,]	4
Змістовий модуль 2. Бізнес-планування у туризмі				
Тема 8. Бізнес-план і його роль у розвитку туристичних підприємств та структура	Опрацювання лекційного матеріалу. Виконання завдань практичної №8.	Представлення анотованого матеріалу. Усне опитування.	основна [3, 7, 9, 10, 12, 13, 14, 16], допоміжна [40]	4
Тема 9. Основні підходи до розробки стратегії підприємства	Опрацювання лекційного матеріалу. Виконання завдань практичної №9.	Здача виконаних практичних завдань	основна [3, 7, 10, 13, 14, 16], допоміжна [20, 24, 26, 33, 34, 45, 49]	4
Тема 10. Характеристика конкурентного середовища та конкурентні переваги	Опрацювання лекційного матеріалу. Виконання завдань практичної №10.	Здача виконаних практичних завдань	основна [3, 6, 7, 8, 9, 10, 13, 14, 15, 16,], допоміжна [20, 26, 27, 31, 33, 35, 38, 43]	4
Тема 11. План маркетингу	Опрацювання лекційного матеріалу. Виконання завдань практичної №11.	Здача виконаних практичних завдань	основна [2, 3, 7, 10, 13, 14, 15, 16], допоміжна [34, 39].	4
Тема 12. План виробництва	Опрацювання лекційного матеріалу. Виконання завдань практичної №12.	Здача виконаних практичних завдань	основна [2, 3, 5, 6, 7, 10, 13, 14, 16], допоміжна [24, 31, 40, 49].	4
Тема 13. Організаційний план	Опрацювання лекційного матеріалу. Виконання завдань практичної №13.	Здача виконаних практичних завдань	основна [2, 3, 7, 9, 10, 13, 14, 16], допоміжна [22, 50].	4
Тема 14. Фінансовий план	Опрацювання лекційного матеріалу. Виконання завдань практичної №14.	Здача виконаних практичних завдань	основна [2, 3, 14, 6, 7, 8, 9, 10, 13, 15, 16,], допоміжна [37, 39].	4
Тема 15. Аналіз потенційних ризиків	Опрацювання лекційного матеріалу. Виконання завдань практичної №14.	Здача виконаних практичних завдань	основна [2, 3, 6, 7, 10, 13, 14, 16], допоміжна [44, 45].	4

8. Індивідуальні завдання

Індивідуальна навчальна робота покликана сформувати практичні навички роботи студентів зі спеціальною літературою, орієнтувати їх на інтенсивну роботу, критичне

осмислення здобутих знань та поглиблене вивчення теоретичних і практичних проблем дисципліни з метою підвищення якості професійної підготовки.

Індивідуальна робота передбачає аналіз стану підприємства за методикою Л. Сабо (на прикладі туристичної фірми).

Аналіз включає:

- Відповіді на питання для дослідження та планування елементів комплексу маркетингу та найважливіших функцій маркетингової діяльності.
- Порівняння внутрішнього та зовнішнього ринку діяльності туристичної фірми.

Форми контролю: представлення власного дослідження за методикою Л. Сабо у вигляді реферату.

9. Методи навчання

У процесі вивчення дисципліни застосовуються такі методи навчання:

- пояснювально-ілюстративний метод, із використанням мультимедійних презентацій під час викладу лекційного матеріалу;
- практичні (практично-семінарські) заняття у їх різноманітних формах (бесіда з елементами дискусії, ситуативний підхід, бесіда за «круглим столом», «питання-відповідь») відбуваються з використанням проблемно-пошукового та евристичного методів навчання;
- дослідницький метод під час виконання самостійної роботи.

10. Методи контролю

1. Поточне тестування.
2. Перевірка завдань самостійної роботи.
3. Перевірка індивідуальної роботи.
4. Поточний контроль.
5. Семестрова форма контролю.

Питання гарантованого контролю знань здобувачів вищої освіти:

1. Вкажіть особливості стратегічного планування розвитку туризму та його місце у системі управління регіональним розвитком.
2. Дайте визначення терміну «бізнес-план» його видам і структурі
3. Дайте визначення терміну «інактивізм» та «інтерактивізм».
4. Дайте визначення терміну «конкуренція» й охарактеризуйте зовнішні фактори.
5. Дайте визначення терміну «попит» й охарактеризуйте можливості ринку.
6. Дайте визначення терміну «преактивізм».
7. Дайте визначення терміну «реактивізм».
8. Дайте прогноз звіту про доходи і видатки.
9. Дайте характеристику плануванню перших мандрівок.
10. Дайте характеристику трьом підсистемам планування діяльності туристичних підприємств.
11. Обґрунтуйте процес вибору юридичної форми організації бізнесу.
12. Обґрунтуйте процес визначення потреби в персоналі з розподілом по категоріях.
13. Обґрунтуйте процес руху грошових коштів внаслідок фінансової діяльності підприємства.
14. Основні принципи інтерактивного планування.
15. Охарактеризуйте види маркетингових стратегій.
16. Охарактеризуйте зміст розділу бізнес-плану «Виробнича програм»

17. Охарактеризуйте зміст розділу бізнес-плану «Короткий опис можливостей підприємства».
18. Охарактеризуйте зміст розділу бізнес-плану «Характеристика конкурентного середовища».
19. Охарактеризуйте зміст розділу бізнес-плану «Характеристика продукції (послуг), що виробляється підприємством».
20. Охарактеризуйте зміст, завдання та методи фінансового планування.
21. Охарактеризуйте концептуальні засади планування розвитку туризму.
22. Охарактеризуйте метод аналізу сильних та слабких сторін (SWOT-аналіз).
23. Охарактеризуйте методи планування та прогнозування розвитку туризму.
24. Охарактеризуйте методи, що використовуються на емпіричному рівні наукових досліджень.
25. Охарактеризуйте методи, що використовуються на теоретико-емпіричному рівні наукових досліджень.
26. Охарактеризуйте методи, що використовуються на теоретичному рівні наукових досліджень.
27. Охарактеризуйте місце планування в системі менеджменту.
28. Охарактеризуйте об'єктивну необхідність планової діяльності в умовах ринкової економіки.
29. Охарактеризуйте основні етапи розробки, особливості й обсяги бізнес-планів.
30. Охарактеризуйте особливості сучасного планування суб'єктами туристичного бізнесу
31. Охарактеризуйте планування як основну функцію системи управління.
32. Охарактеризуйте предмет, об'єкт та зміст планування.
33. Охарактеризуйте процес виділення об'єктів планування на туристичних підприємствах.
34. Охарактеризуйте процес визначення найбільш конкурентоспроможного товару.
35. Охарактеризуйте процес планування обсягу реалізації продукції.
36. Охарактеризуйте процес розрахунку кошторису витрат і калькуляція собівартості.
37. Охарактеризуйте процес розрахунку потреби в основних виробничих фондах.
38. Охарактеризуйте процес розрахунку потреби в персоналі та заробітній платі.
39. Охарактеризуйте процес розрахунку потреби в ресурсах на виробничу програму.
40. Охарактеризуйте стратегії за методом «Бостон консалтинг груп».
41. Охарактеризуйте стратегічні альтернативи, що базуються на методі «товар — ринок».
42. Охарактеризуйте стратегічну модель Портера.
43. Охарактеризуйте стратегію збуту й розподілу.
44. Охарактеризуйте стратегію маркетингу.
45. Охарактеризуйте стратегію ціноутворення.
46. Охарактеризуйте технологію планування.
47. Охарактеризуйте типізацію планування залежно від обраного об'єкта: нормативне, стратегічне, тактичне та операційне.
48. Охарактеризуйте форми планування і види планів.
49. Проаналізуйте основні підходи до розробки регіональних програм розвитку туризму.
50. Проаналізуйте сфери застосування різних типів маркетингу.

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота															Підсум- ковий контроль (екзамен)	Сума
Змістовий модуль 1								Змістовий модуль 2								
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15		
4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	40	100

12. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Критерії оцінювання	Оцінка за національною шкалою
			для екзамену, курсової роботи, практики
90-100	A	Студент виявляє особливі творчі здібності, глибокі знання навчального матеріалу, що міститься в основних і додаткових рекомендованих літературних джерелах; вміє аналізувати явища, які вивчаються, у їх взаємозв'язку і розвитку; застосовувати теоретичні положення при розв'язанні практичних задач; володіє вмінням надавати чітку аргументовану відповідь на поставленні питання	відмінно
82-89	B	Студент вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи, надає лаконічну відповідь майже на всі поставленні питання; самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	добре
74-81	C	Студент вміє оперувати необхідним колом понять та категорій; узагальнювати та систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві	
64-73	D	Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, слабе їх застосування при розв'язанні практичних завдань; аналізує навчальний матеріал за допомогою викладача, надає мало аргументовані відповіді, виправляє не всі помилки, значна кількість яких є суттєвими	задовільно
60-63	E	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні вищому за початковий, проте має фрагментарне уявлення про деякі поняття та категорії курсу; надає неповне висвітлення змісту питань; має недостатнє вміння зробити аргументовані висновки; відповіді містять значну кількість недоліків і помилок	

35-59	FX	Студент не опанував значну частину матеріалу курсу; не володіє понятійним апаратом; не опрацював базову та допоміжну літературу. Мова не виразна, обмежена, бідна, словниковий запас не дає змоги оформити ідею. Практичні навички на рівні розпізнавання	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	Студент повністю не знає програмного матеріалу, не працював в аудиторії з викладачем або самостійно; допускає суттєві помилки у відповідях на питання, не вміє застосовувати теоретичні положення при розв'язанні практичних завдань	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

Методичне забезпечення навчальної дисципліни включає:

1. Підручники
2. Опорний конспект лекцій по всіх темах курсу, у тому числі і для самостійного вивчення в електронному вигляді (навчальна платформа moodle).
3. Мультимедійний супровід до тем з курсу (навчальна платформа moodle).
4. Пакети тестових завдань для модульного та екзаменаційного контролю (навчальна платформа moodle).

14. Рекомендована література

Основна

1. Биржаков М.Б. Индустрия туризма: Перевозки: Учеб.-метод. пособие/ М.Б.Биржаков, В.И.Никифоров; Нац. Акад. туризма.- 2-е изд., перераб. и доп.- М.; С.Пб.: ИД "Герда", 2003.- 400с.- Библиогр.: С.394-397.-
2. Дядечко Л.П. Економіка туристичного бізнесу: Навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів/ М-во освіти і науки України; Донецький державний університет економіки і торгівлі.- К.: ЦУЛ, 2007.- 224с.- Рек.: МОН України.- 36.00;
3. Кіптенко В.К. Менеджмент туризму: підручник / В. К. Кіптенко. – К.: Знання, 2010
4. Колоднюк Е. История создания туристических компаний и их современное бизнес-планирование Східноєвропейський історичний вісник. Вип. 4, 2017
5. Левицкая Э. В. Организация предпринимательства в туризме / Э. В. Левицкая. – Донецк: ДЦТБ, 2000. – 61 с.
6. Мальська М. П. Планування туристичної діяльності: підручник / М. П. Мальська, О. Ю. Бордун. – К.: Знання, 2010. – 310 с.
7. Мальська М.П. Організація та планування діяльності туристичних підприємств: Навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів/ М.П.Мальська, О.Ю.Бордун.- К.: ЦУЛ, 2012.- 248с.- Бібліогр.:С.243-246.-
8. Мальська М.П. Основи туристичного бізнесу: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів./ М.П.Мальська, В.В.Худо, В.І.Цибух; Львівський нац. університет імені І. Франка.- К.: Центр навчальної літератури, 2004.- 271с.- Бібліогр.:С.269-271.- 28.80;
9. Мальська М.П. Планування діяльності туристичних підприємств: Навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів/ М.П.Мальська, О.Ю.Бордун.- К.: Знання, 2005.- 241с.-

10. Парсяк ВЛ. Планування господарської діяльності малих та середніх підприємств: монографія / В.Н. Парсяк, М.Б. Журавльова. — К. : Інститут аграрної економіки, 2001. — 192 с.
11. Савченко В. Ф. Управління регіональним розвитком туризму: опорний конспект лекцій та методичні матеріали для занять студентів / В. Ф. Савченко.- Чернівці.- ЧНТУ.- 2017.- 191с.
12. Тофанюк А. Бізнес-планування в туризмі: тенденції в сучасних умовах / А. Тофанюк // Збірник матеріалів за результатами IV науково-практичної конференції студентів та молодих вчених «Сталий розвиток України: проблеми і перспективи». — Кам'янець-Подільський: Медобори-2006, 2016. — С. 153–155.
13. Чеботарь Ю.М. Туристический бизнес: Практическое пособие для турфирм и их клиентов.- М.: Мир деловой книги, 1997.- 68с.
14. Швайка АЛ. Планування діяльності підприємства : навч. посіб. / А.Л. Швайка. — Л. : Новий світ-2000, 2006. — 268 с.
15. Школа І.М. Менеджмент туристичної індустрії: Навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів/ Школа І.М., Ореховська Т.М., Козьменко І.Д., Лошенко І.Р., Кравчук Р.В.; За ред. І.М.Школи.- Чернівці, 2003.- 596с.- Бібліогр.: С.568-576.- 49,00;
16. Ясинський В. В. Бізнес-планування: теорія і практика: навч. посіб. / В. В. Ясинський, О. О. Гайдай. — К.: Каравела, 2006. — 232 с.

Допоміжна

17. The History of Tourism: Structures on the Path to Modernity. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://ieg-ego.eu/en/threads/europe-on-the-road/the-history-of-tourism/>
18. Алейникова Г. М. Организация и управление турбизнесом / Г. М. Алейникова. — Донецк: ДЦТБ, 2002. — 117 с.
19. Биркович В.І. Удосконалення державного регулювання розвитку туризму на регіональному рівні. Стратегічні пріоритети.- 2007 р.-№4(5).-С. 31-35.
20. Бриггс С. Маркетинг в туризме: Перевод со 2-го англ. изд.; Для студ. высш. школы/ Пер.Перевод с англ. М.Ю. Зарицкой.- К.: Знання-Прес, 2005.- 358с.- (Європейський маркетинг).
21. Бутирська І. В. Основні напрямки розвитку інфраструктури туристського комплексу / І. Бутирська // Муніципальне управління: досвід, проблеми та перспективи: Матеріали Другої міжвузівської науково-практичної конференції студентів та молодих науковців (Чернівці, 12–13 листопада 2004 р.). — Чернівці: Рута, 2004. — С. 18–22.
22. Глушкова Т. С. Система показників економічного діагностування розвитку туристичного бізнесу. / Т. С. Глушкова // Теорія, практика та інновації розвитку туристичної і готельно-ресторанної індустрії : збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конф., 29-30 трав. 2017 р. / Умань : ВПЦ «Візаві», 2017. — 204 с. С.189-191
23. Глушкова Т. С. Перспективи розвитку туризму в сімейному велопарку «Ремельський». / Т. С. Глушкова, А. Д.Калько, А. О.Гопа, А. Р.Чоудхарі // Збірник тез виступів учасників Міжнародної науково-практичної конференції «Проблеми та перспективи розвитку вищої школи та економіки в ХХІ столітті», присвяченої 25-річчю Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка Степана Дем'янчука (11–12 жовтня 2018 р.) . — Рівне : РВЦ МЕРУ ім. акад. С. Дем'янчука, 2018. — 396 с. С.282-286.
24. Глушкова Т. С. Аналіз рекреаційно-туристського потенціалу Дубенського району Рівненської області. Актуальні проблеми дослідження довкілля. / Т. С. Глушкова О. В. Ярошенко, А. В. Слюсар // Збірник наукових праць (за матеріалами УІІ Міжнародної

наукової конференції, присвяченої 80-річчю з дня заснування Ботанічного саду Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка, 12-14 жовтня, 2-17 р., м. Суми). Сумський державн. педагогічн. університет імені А.С. Макаренка, 12-14 жовтня, 2-17 р., м. Суми). – Суми: ФОП Цьома С.П., 2017. – С.161-165.

25. Глушкова Т.С. Особливості планування сталого розвитку туристичних підприємств / Т.С.Глушкова // Вісник Національного університету водного господарства та природокористування. Збірник наукових праць. Економічні науки. – Випуск 3 (59). – Рівне, 2012. – С. 217-222

26. Дурович А.П. Маркетинг в туризме: Учеб. пособие для студ. спец. "Экономика и упр. соц.-культурной сферой" высш. учеб. заведений.- 4-е изд., стереотип.- Мн.: ООО "Новое знание", 2004.- 494с.

27. Дурович А.П. Реклама в туризме: Учеб. пособие.- М.: ООО"Новое знание", 2003.- 254с.- Библиогр.: С.248-250.

28. Закон України «Про стимулювання розвитку регіонів». Проект Закону України. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>

29. Закон України «Про транскордонне співробітництво» від 24.06.2004 № 1861-IV. – Режим доступу: www.rada.gov.ua

30. Кабушкин Н.И. Менеджмент туризма: Учебник для студ. спец. "Экономика и управление соц.-культурной сферой" высш. учеб. заведений.- 4-е изд., стереотип.- Мн.: ООО "Новое знание", 2004.- 409с

31. Квартальнов В.А. Туризм: Учебник для образоват. учреждений туристского профиля/ Рос. международ. акад. туризма.- М.: Финансы и статистика, 2003.- 320с.- Библиогр.: С.308-309.

32. Ключкович Н. Історія та сучасний стан розвитку туристичної інфраструктури в Україні / Н. Ключкович // Східноєвропейський історичний вісник / [головний редактор В. Ільницький]. – Дрогобич: Посвіт, 2017. – Вип. 2. – С. 93–97.

33. Котлер Ф. Маркетинг. Гостеприимство. Туризм: Учебник для студентов высш. учеб. заведений/ Ф.Котлер, Д.Боуэн, Д.Мейкенз.- 2-е изд., перераб. и доп.- М.: ЮНИТИ, 2002.- 1063с.

34. Кудла Н.Є. Управління якістю в туризмі: Підручник/ М-во освіти і науки України; Львівський ін-т економіки і туризму.- К.: ЦУЛ, 2016.- 328с.- С.302-313.-

35. Мальська М.П. Основи маркетингу у туризмі: Підручник/ М.П.Мальська, Н.Л.Мандюк; ЛНУ ім. І. Франка.- К.: ЦУЛ, 2016.- 358с.- С.330-334.

36. Менеджмент туризма. Экономика туризма: Учебник для студ. высш. учеб. заведений турист. профиля/ В.М.Козырев, И.В.Зорин, А.И.Сурин, А.В.Ключников; Международ. каф. ЮНЕСКО по культурному туризму в целях мира и развития; Ред. кол.: В.А.Квартальнов (гл. ред.), И.В.Зорин, П.А.Виноградов и др.- М.: Финансы и статистика, 2004.- 320с.- Библиогр.: С.308-309.

37. Моисеева Н.К. Стратегическое управление туристской фирмой: Учебник для студентов высш. учеб. заведений.- М.: "Финансы и статистика", 2001.- 208с.- Библиогр.:С. 201-202

38. Морган Н. Реклама в туризме и отдыхе: Учеб. пособие для студ. высш. учебн. заведений/ Н.Морган, А.Причард; Учеб. - метод. центр"Профессиональный учебник".- М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2004.- 480с.- ("Зарубежный учебник").- Рек. Международной рекламной ассоциацией.

39. Оліфіров О.В. Маркетингові стратегії підприємств туристичної індустрії в умовах розвитку Інтернет-технологій. О.В. Оліфіров, К.О. Маковейчук. 2014. № 8.- С. 29-31.

40. Организация туризма: Учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений по спец. "Экономика и управление социально-культурной сферой"/ А.П.Дурович, Т.М.Сергеева, Г.А.Бондаренко, Н.М.Бирицкая; Под ред. А.П.Дуровича.- 2-е изд., испр.- Мн.: Новое Знание, 2005.- 640с.

41. План реалізації стратегії сталого розвитку Рівненської області «Західна брама» на 2011-2014 рр. [Електронний ресурс] — Режим доступу: <http://www.rv.gov.ua/sitenew/main/ua/publication/content/6025>
42. Савченко В. Ф. Роль держави у розвитку туристичної індустрії України / В. Ф. Савченко, С. О. Стойка // Науковий вісник ЧДІЕУ. Сер. 1. Економіка: зб. наук. праць.-2013.-№1.- С. 9-15.
43. Сапрунова В. Туризм: еволюція, структура, маркетинг.- М.: "Ось-89", 1997.- 160с.
44. Трусова Т. С. Місце туризму в макроекономічному розвитку України / Т. С.Трусова, А. С.Романів // Психолого-педагогічні основи гуманізації навчально-виховного процесу в школі та ВНЗ: збірник наукових праць. – № 2 (16). – Рівне : РВЦ МЕНУ ім. акад. С. Дем'янчука, 2016. – 276 с. С. 216-226
45. Трусова Т. С., Цілі політики розвитку туристичного бізнесу з урахуванням екологічних аспектів. / Т. С.Трусова, О. Я. Романів // Регіональні геоекологічні проблеми: сучасний стан та шляхи їх вирішення: Збірник наукових праць Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції (м. Рівне, 20-22 жовтня 2016 р.) / Редкол.: проф. Лико Д.В. (голов. ред.) та ін. – Рівне: О. Зень, 2016. — 148 с.
46. Трусова Т.С. Аналіз макрооточення туристичних підприємств: політико-правовий аспект / Т.С.Трусова // Вісник Донецького інституту туристичного бізнесу, серія «Економіка, організація та управління підприємствами туристичної індустрії та туристичної галузі в цілому», №17`2013 – ДІТБ, 2013 – 343с. С.: 257-262
47. Трусова Т.С. Механізм політики розвитку туристичного підприємництва в Україні з урахуванням зарубіжного досвіду / Т.С.Трусова // II Всеукраїнській науково-практичній інтернет-конференції з міжнародною участю «Актуальні проблеми управління соціально-економічними системами» (08 грудня 2016 року) режим доступу: <http://www.economosvita.lntu.edu.ua/internet-konferentsija-1.html>
48. Федорченко В. К. Історія туризму в Україні: Навчальний посібник / В. К. Федорченко, Т. А. Дьорова. – К.: Вища школа, 2002. – 195 с. 8. Цибух В. І. Стан і перспективи розвитку туризму в Україні / В. Цибух // Туристично-краєзнавчі дослідження. – К., 1999. – 145 с.
49. Чорненька Н.В. Організація туристичної індустрії: Навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів.- 3-тє вид., доп. і перероб.- К.: Атіка, 2009.- 392с.- Бібліогр.: С.386-390.
50. Яновская Н. Туризм: Организация и учет.- 2-е изд, переработ.- К.: Фактор, 2000.- 229с.- Библиогр.: С.308-309.